

Handlingsplan Grupp 4 Trygghet och trivsel

Utgångspunkter

Den offentliga miljöns utformning och förvaltning har betydelse för uppkomsten av brott och otrygghet. Preventionen som handlar om att utforma miljön så att den minskar uppkomsten av otrygghet och brott är ett angreppssätt som har en etablerad ställning när det gäller brottsförebyggande åtgärder¹. I den senaste trygghetsmätningen från 2021 kan man konstatera att sådana aspekter som skadegörelse och nedskräpning förefaller ha minskat som ett upplevt problem². Däremot är upplevelsen av otrygghet i utemiljön fortsatt ett förhållandevis stort problem. I vissa fall som i Hyllinge tycks den vara knuten till framförallt buskörning. I Åstorp är upplevelsen inte på samma sätt knuten till specifika händelser. Problem med öppen narkotikaförsäljning kan troligtvis påverka otryggheten i Åstorp. Tidigare har upplevelsen av otrygghet funnits i samband med resande med kollektivtrafik, ett problem som upplevs ha minskat i den senaste trygghetsmätningen. En viss oro finns även för enskilda individer i vissa bostadsområden.

Arbetsgruppens uppgift bör vara att initiera, driva och följa upp åtgärder som vidtas i förvaltningarna. Åtgärder knyts till resurser och kompetenser hos förvaltningarna som kan arbeta förvaltningsövergripande. Framgångsrika åtgärder kännetecknas av att kommunen i alla led tar ansvar för, styr och organiserar åtgärder. Risken är annars att åtgärder inte får önskvärd effekt. Med grund i erfarenheter från tidigare arbete med trygghetskapande åtgärder i kommunen är bedömningen att åtgärder som ger effekt kännetecknas av bland annat av att åtgärder;

- baseras på orsaksanalys och kartläggning av problemet³
- planeras och följs upp
- utformas så att de uppmuntrar till positivt beteende⁴
- stöds av resurser, organisation och uppföljning som gör att kommunen tar kontroll över hur initierade åtgärder nyttjas.

Handlingsplanen utgår ifrån en process i två steg. Ett steg som omfattar kartläggning och planering. Ett genomförandesteg där operativa åtgärder genomförs.

Offentliga miljöer

Den övergripande frågan är hur man kan utforma centrala platser som skapar ökad känsla av trygghet för kommuninvånare och besökare när man rör sig i den offentliga miljön. Hur kan fysiska miljöer och fastigheter bidra till att minska risken för uppkomsten av brottsplatser.

Åtgärder bör vidtas som utvecklar centrum enligt den kunskap som finns idag kring utformning av tryggare offentliga miljöer. Ofta handlar det om en helhet av åtgärder samtidigt som små åtgärder kan ge relativt goda resultat. En viktig aspekt är att få ökad aktivitet och rörelse i centrummiljön samtidigt som man minskar eller eliminerar aktiviteter och lokaliteter

¹ Enligt det så kallade CEPTED konceptet. För tillämpning av konceptet se exempelvis stiftelsen tryggare Sverige och Boverket.

² Polisen, Trygghetsmätning 2021.

³ BRÅ (2018) Orsaksanalys i Lokalt brottsförebyggande arbete. BRÅ (2021) Kartläggning och lägesbild i det lokalt brottsförebyggande arbetet.

⁴ Se exempelvis BRÅ (2016:20) Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden.

som skapar problem. Med andra ord utformar man centrum utifrån vilken typ av centrum man vill ha. Genom bland annat samverkan med näringsliv och utformning av regler (exempelvis för markanvändning och markhänvisning) kan kommunen geografiskt styra närvaron av aktörer och aktiviteter.

Kartläggning och planering:

- Ta fram en plan för centrumutveckling för att förebygga otrygghet och brott och öka rörelser och aktiviteter även efter att affärer stängt⁵
- Ta fram en plan tillsammans med näringslivet om hur näringslivets verksamheter och lokaler, närvaro och lokalitet kan förebygga otrygghet
- Inhämta kunskap från andra kommuner som arbetat med frågan
- Planera för att genomföra tillsyns- och inspektionsverksamhet av näringsverksamhet och fastigheter
- Inled dialog med fastighetsägare och plan för det egna bostadsbolaget när det gäller trygghetsskapande åtgärder
- Utveckla och ta fram lägesbilder för incidenter för att kontinuerligt identifiera problem och följa upp resultat av vidtagna åtgärder
- Se över möjligheten till information och marknadsföring av aktiviteter på fysiska platser genom skyltar.

Genomförande på kort sikt (våren 2022):

- Anordna trygghetskvällar med polisens volontärer
- Placera hjärtstartare på strategiska platser i utemiljön
- Ta avloppsprover för att kartlägga narkotikaproblematiken
- Skapa en förvaltningsövergripande grupp för veckovisa avstämningar om incidenter
- Påbörja pilot för incidentrapportering.

Ungdomar i den offentliga miljön

Kommuninvånare nyttjar den offentliga miljön olika. Särskilt ungdomar rör sig mer än andra i miljön vid tidpunkter när handel och arbetsplatser har stängt. Den otrygghet som anges i trygghetsmätningar är inte sällan kopplad till ungdomars närvaro i den offentliga miljön. En inte obetydlig källa till otrygghet är sannolikt också individer som säljer eller brukar narkotika öppet i den offentliga miljön samt rörelser av kriminella aktörer. Buskörning tycks framförallt i Hyllinge vara en källa till otrygghet.

Kartläggning och planering under våren 2022:

- Identifiera behov av mötesplatser och utemiljöer för ungdomar att vara på. Inventera vad som redan finns (fritidsklubbar etc.)
- Ta fram en plan för genomförande i liten skala för att därefter eskalera
- Ta fram ett koncept för ”uppdrag att vara brottsförebyggande som ungdom (19–23 år)” och i samband med det ta fram en struktur för samverkan med Polisen
- Se över möjligheten att nyttja ungdomsrådet för att identifiera behov av åtgärder
- Utred möjligheterna för central fritidsgård
- Ta fram en plan för att öka närvaron av vuxna i centrum även under kvällstid.

⁵ Jämför tidigare förslag på handlingsplan Centrum 2.0 (2014), Åstorps kommun.